

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

***Методика за мониторинг,
контрол и последваща оценка
при изпълнението на ОПР 2014-
2020 на Община Левски***

Изготвено: СИМ Консултинг ЕООД

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

СЪДЪРЖАНИЕ:

1. Въведение	3
2. Нормативни изисквания.....	7
2.1. Общи нормативни условия свързани с възможността за участие на структурите на гражданите при определяне, изпълнение, наблюдение и контрол на местните политики.....	7
2.2. Законови изисквания към наблюдението и оценката на ОПР.....	8
3. Същност на правилата за мониторинг и оценка.....	10
3.1. Мониторинг/наблюдение и оценка на публични политики	12
3.2. Общински план за развитие	16
4. Наблюдение и оценка на Общински план за развитие	17
5. Правила и механизъм на гражданско участие в етапа на мониторинг, оценка и контрол на изпълнението на ОПР	38
6. Методика за мониторинг.....	41

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

1. Въведение

Настоящият документ е разработен в изпълнение на Дейност 5: „Разработване на методика за мониторинг, контрол и последваща оценка при изпълнението на ОПР 2014-2020 на Община Левски, по проект Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, по Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 год., Схема за безвъзмездна финансова помощ № BG051PO002/13/1.3-07, Подприоритет 1.3. „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики”, Приоритетна ос I „Добро управление” по Оперативна програма „Административен капацитет” 2007 – 2013 г.

Целта на документа е подпомагане на администрацията и повишаване капацитета на общинските служители за постигане на по-висока ефективност и ефикасност, фокус и прозрачност при реализацията и изпълнението Общинския план за развитие в Община Левски 2014 – 2020 г. Правилата и методиката за мониторинг, контрол и оценка на публични политики има за цел да посочи и унифицира конкретните процеси на наблюдение и оценка на изпълнението на поставените пред общината цели.

Разработването на методиката се базира на анализ на прилагането на съществуващи до момента системи за мониторинг и оценка в община Левски, от една страна, анализ на законовите изисквания и изискванията за прилагане на добри практики в управлението на местно ниво в България, от друга страна, и анализ на дейностите на общините в страната от гледна точка на прилагане на принципите на добро управление, от трета страна.

Методиката включва:

- Методи за подобряване на процеса на разработване и прилагане на политики в партньорство и координация с всички заинтересовани страни;
- Механизми за прозрачност;
- Мерки за осигуряване на отчетност;
- Механизми за разпределение на отговорност на управлението;
- Методи за подобряване на качеството на изпълнението;
- Създаване на механизми за участие на заинтересованите страни;
- Методи за ефективност и ефикасност на политиките и изграждане на стратегическа визия.

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Разработването на методиката е в съответствие с Методиката за мониторинг, контрол и последваща оценка на законодателството и политиките, Методика за оценка на доброто управление в общините, Мониторинг и оценка на публични политики и програми.

Обосновка на методиката за мониторинг, контрол и оценка

Наблюдението и оценката на ОПР като неделима част от документите за регионално развитие се извършва с цел постигане на ефективност и ефикасност на стратегическото планиране, програмирането, управлението и ресурсното осигуряване на местното развитие. Методиката следва да съдържа минимум три раздела: 1) Вътрешен мониторинг и контрол (извършва се от служители на администрацията), външен (извършва се от външни експерти, като форма на проверка на резултатите от вътрешния мониторинг) и последваща оценка.

В рамките на тази дейност ще бъде разработена и въведена на методика за мониторинг, контрол и последваща оценка при изпълнението на ОПР 2014-2020 на община Левски. Механизмът ще спомогне за доброто изпълнение на планираните мерки и дейности по предходната дейност и за идентифицирането и предотвратяването на възникващи проблеми.

Индикаторите представляват част от градивните единици на една ефективна система за наблюдение. Основното предназначение на наблюдението се състои в осигуряване на база за ежедневните управленски решения, но за наблюдението има и допълнителни причини:

- да се проследи напредъкът в хода на изпълнението на стратегиите и програмите;
- да се спомогне по-добра осведоменост на заинтересованите страни;
- да се съпостави използването на ресурсите с получаването на резултатите;
- да се създаде база за отчетност;
- да се осигурят основни данни, необходими за по-често извършване на оценка на процесите.

Мониторингът на общински програми и проекти е насочен към повишаване равнището на информационно обслужване на управлението и към подобряване на качеството и ефективността в партньорството между общинската администрация и структурите на гражданското общество. По време на мониторинга се набират количествени и качествени данни за ежедневния процес по прилагането на конкретна политика, като напредъкът към

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

България
Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

текущия момент се сравнява с първоначалните очаквания, за да се определят евентуалните необходими корективни действия.

С настоящите методика и правила се цели подкрепа при организирането и провеждането на мониторинг (наблюдение) и контрола върху изпълнението на общинските планове за развитие на общините от Софийска област, партньори по проекта. Методиката и правилата следва да са в помощ както на представители на администрацията на местната власт, така и на представители на структурите на гражданското общество.

Разработване и въвеждане на правила и методики за мониторинг и контрол при изпълнението на конкретни политики е задължение на органите, компетентни да изпълняват отделните политики.

Правила и процедури са онези норми на общуване между хората в една група, които правят процеса ефективен и резултатен, а целта - постижима. Съдържанието и обхватът на представените правила се основават на необходимостта от повишаване на партньорството между местната власт и структурите на гражданското общество, при формиране на местните политики, наблюдение и граждански контрол за тяхното изпълнение.

Процесите на наблюдение и контрол на изпълнението на политиката за регионално развитие са неразделна част от общия процес на стратегическо планиране, който включва разработване, изпълнение и управление на дългосрочни стратегически, програмни и планови документи. С промяната на Закона за регионално развитие (ЗРР) от 2008 г. са въведени изисквания към административните органи на съответното ниво (местно, областно, регионално и национално) да извършват за определен период дейности по наблюдение и оценка изпълнението на съответните документи и политики.

Контролът е задължителна част от процесите на управление при изпълнение на дейностите от даден административен орган и представлява неизменна част от правилата, по които работи администрацията на различните нива.

От началото на 2009 г. в общественото пространство стана все по - актуална темата за прилагане на граждански мониторинг като един от инструментите за прилагане на местното самоуправление. В този период може да бъде намерена публична информация за проведени експертни дискусии, на които теоретично и нормативно се разглежда и обсъжда темата за граждански мониторинг на управлението.

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Лисабонският договор за изменение на Договора за Европейския съюз и на Договора за създаване на Европейската общност, подписан през 2007 г., Законът за юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ) от 2000 г. създават правна възможност на гражданските организации да се включат в процесите на вземане на решения на национално и местно ниво, да засилят своите застъпнически умения и да изградят мрежи и коалиции, които по-добре да защитават обществените интереси.

Структурите на гражданското общество (СГО) включват формално конституираните, неправителствени, нестопански, самоуправляващи се, неполитически и доброволчески организации, които формират третия сектор в обществено-политическия живот.

Взаимодействието между местната власт и структурите на гражданското общество се осъществяват в процеса на:

- проучване на обществените потребности,
- планиране и прилагане на местни политики на развитие,
- разработване на общински стратегии и планове за развитие, тяхната реализация, мониторинг и оценка.

Мониторингът/наблюдението се свързва с една от значимите управленски функции – оценката и контрола при планиране и управление на програми и проекти, поради което е важен инструмент за ефективното управление. Терминът мониторинг има латински произход (monitoring) и означава системно наблюдение на даден процес с цел фиксиране на съответствие или несъответствие на резултатите с първоначално планираните.

Мониторингът на общински програми и проекти е насочен към повишаване равнището на информационно обслужване на управлението и към подобряване на качеството и ефективността в партньорството между общинската администрация и структурите на гражданското общество. Основната му цел е да осигурява надеждна обратна информация за състоянието на наблюдавания обект/субект с оглед формиране на правилни управленски решения

Мониторингът и оценката на общинските стратегически документи е процес на системно и непрекъснато събиране и анализ на информация за хода на реализацията на политиката/програмата и постигането на поставените цели/резултати.

Основна цел на мониторинга на общинските стратегически инструменти е да се следят и измерват постигането на техните цели и ефективността им в хода на тяхната реализация.

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Получената информация се използва за целите на управлението на дейността на Община Левски, а именно: осъществяване на контрол и вземане на управленски решения за продължаване, изменение, допълване или прекратяване на реализацията на съответната политика или програма.

Мониторингът, контролът и оценката се основават на един обобщен модел на разработване и осъществяване на публични политики и програми. Те са инструменти на доброто управление при упражняването на политическа, икономическа и административна власт на всички равнища. За да бъдат полезни, те трябва да се разглеждат като неразделна част от процеса на вземане на решение и управление на цялостния цикъл на разработване, прилагане и оценяване на общинските политики и програми.

2. Нормативни изисквания

2.1. Общи нормативни условия свързани с възможността за участие на структурите на гражданите при определяне, изпълнение, наблюдение и контрол на местните политики

Публичните политики се разработват и прилагат чрез нормативни и ненормативни актове – законопроекти и закони, както и чрез подзаконовни нормативни актове и свързаните с тях общи и индивидуални административни актове, концепции, програми и стратегии.

Местното самоуправление се изразява в правото и реалната възможност на гражданите и избраните от тях органи да решават самостоятелно всички въпроси от местно значение. Законът за местното самоуправление и местната администрация (чл.17) определя основните сфери на компетенции на местната власт в които гражданите участват в управлението на общината както чрез избраните от тях органи, така и непосредствено чрез референдум и общо събрание на населението. Местен референдум и общо събрание на населението се свикват и произвеждат при условия и по ред, определени със закон. Разходите за произвеждането на местен референдум и общо събрание на населението се поемат от общинския бюджет

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Основните политики от местно значение и от компетенциите на местната власт в които закона определя правота и реалната възможност на гражданско да участват при формиране на решения са:

- общинското имущество, общинските предприятия, общинските финанси, данъци и такси, общинската администрация;
- устройството и развитието на територията на общината и на населените места в нея;
- образованието;
- здравеопазването;
- културата;
- благоустрояването и комуналните дейности;
- социалните услуги;
- опазването на околната среда и рационалното използване на природните ресурси;
- поддържането и опазването на културни, исторически и архитектурни паметници;
- развитието на спорта, отдиха и туризма.

В приложение може да се видят нормативните актове и произтичащите условия, изисквания и възможности за участие на СГО в местното самоуправление и упражняване на наблюдение и контрол на изпълнение на политиките на местно ниво.

2.2. Законови изисквания към наблюдението и оценката на ОПР

Наблюдението и оценката на Общинския план за развитие като неделима част от документите за регионално развитие се извършва с цел постигане на ефективност и ефикасност на стратегическото планиране, програмирането, управлението и ресурсното осигуряване на регионалното развитие. Наблюдението и оценката отчитат резултатите от изпълнението на документите, които допринасят за регионалното развитие (чл. 30 ЗРР във връзка с чл. 76, ППЗРР).

Предмет на наблюдение е изпълнението на целите и приоритетите за регионално и местно развитие съгласно определени физически и финансови индикатори, организацията и методите на изпълнение, прилагани от органите за управление, и мерките за осигуряване на

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

информация и публичност за резултатите от изпълнението на документите за стратегическо планиране на регионалното и местното развитие (чл. 77 ППЗРР).

За постигане целите на наблюдението се изгражда система за наблюдение, която отговаря на специфичните условия и организация за изпълнение на общинския план за развитие (чл. 78 ППЗРР).

Орган за наблюдение на общинския план за развитие е общинският съвет. В процеса на наблюдение на изпълнението на общинския план за развитие общинският съвет осигурява участието на заинтересуваните органи, организации, физически и юридически лица при спазване на принципа за партньорство, публичност и прозрачност при изпълнението на общинския план за развитие (чл. 89 ППЗРР)

Общинският съвет като орган за наблюдение на изпълнението на общинския план за развитие има следните задължения (чл. 81 ППЗРР):

- осигуряване на информация и данни и прилагане на система от индикатори за наблюдение по отношение на реализацията на целите и приоритетите за регионално и местно развитие;
- координация на дейностите по наблюдението между централните и местните органи на изпълнителната власт, други заинтересувани органи, организации и юридически лица на основата на принципа за партньорство;
- осигуряване съответствие на действията по наблюдението с условията и правилата в областта на защитата на конкуренцията, държавните помощи, обществените поръчки, опазването на околната среда и насърчаването на равните възможности и социалното включване;
- обсъждане и одобряване на доклади за наблюдението на документите за стратегическо планиране на регионалното развитие;
- осигуряване на комуникация и взаимодействие с административните структури, участващи в процеса на изпълнение на регионалните планове за развитие и на общинските планове за развитие;
- разглеждане на предложения и вземане на решения за повишаване ефективността на процеса на наблюдение в случай на установяване на проблеми и пропуски;
- определяне и изпълнение на мерки за осигуряване на информация и публичност относно постигнатите резултати от наблюдението с цел да се гарантира прозрачност

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

при изпълнението на документите за стратегическо планиране на регионалното и местното развитие.

Кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие (чл. 91 ППЗРР), като за резултатите от наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие се разработва годишен доклад.

Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие се **изготвя по определен от кмета на общината ред** и се одобрява от общинския съвет по предложение на кмета на общината. Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие се изготвя и внася за обсъждане и одобряване от общинския съвет до 31 март на всяка следваща година. Копие от годишните доклади за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие се изпраща на председателя на областния съвет за развитие в 7-дневен срок от решението за тяхното одобряване. Годишните доклади за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие осигуряват информация за изготвяне на междинната и последващата оценка на общинския план за развитие.

3. Същност на правилата за мониторинг и оценка

Разработване и въвеждане на правила и методики за мониторинг и контрол при изпълнението на конкретни политики е задължение на органите, компетентни да изпълняват отделните политики.

Осъществяването на публичните политики и програми е свързано с множество проблеми и редица рискове. Задачата е те да се идентифицират и да се вземат предвид, като се използват подходящите методи и инструменти за събиране, анализ и предоставяне на оперативно значима информация, предназначена за тези, които вземат решения. За да бъдат ефективни, мониторингът и оценката е желателно да се осъществяват още в ранните етапи на работата по съответната политика/програма и да продължат като постоянен процес по време на реализацията на политиката/програмата до извършване на заключителната оценка.

Основната цел на мониторинга е да контролира ефикасността на административния процес, а чрез оценката се предоставя информация за ефективността и устойчивостта на дадена политика.

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Смисълът на мониторинга и оценката на публичните политики и програми е да се прецени дали и доколко, чрез изпълнението им е възможно да се повиши качеството на живота, благосъстоянието и възможностите за просперитет на гражданите.

В допълнение, мониторингът и оценката на публични политики и програми дават възможност на управляващите да формулират приоритети за развитие, като същевременно дават отговор на ключови въпроси, които имат значение за вземащите решения, заинтересованите страни и гражданите.

Мониторингът и оценката са взаимосвързани инструменти, които се използват за целите на управлението - осъществяване на контрол и вземането на управленски решения относно продължаването, изменението, допълването или прекратяване изпълнението на съответната политика или програма.

Мониторингът и контролът имат важно значение за качествено и ефективно изпълнение на стратегическите документи на общината. Те подпомагат управленските органи да преценят въздействието от изпълняваните местни политики и да подобрят процеса на планиране, като отчитат както постигнатия напредък, така и негативните ефекти. Чрез тях се подобрява прозрачността в процеса на прилагане на политики, повишава се отговорността на властите пред широката общественост и се насърчава участието на заинтересованите страни при реализирането на конкретни политики.

Изготвянето и използването на инструменти за мониторинг на политиките за развитие гарантират приложимост и ефективност на процеса на вземане на решения, основан на периодична и систематична оценка на ресурсите, дейностите и резултатите.

Публичните политики се разработват и прилагат чрез нормативни и ненормативни актове и свързаните с тях общи и индивидуални административни актове, концепции, програми и стратегии.

Основните политики от местно значение и от компетенциите на местната власт са:

- общинско имущество, общински предприятия, общински финанси, данъци и такси, общинска администрация;
- устройство и развитие на територията на общината и на населените места в нея;
- образование;

Този документ е създаден в рамките на проект „11000орвяне процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- здравеопазване;
- култура;
- благоустрояване и комунални дейности;
- социални услуги;
- опазване на околната среда и рационално използване на природните ресурси;
- поддържане и опазването на културни, исторически и архитектурни паметници;
- развитието на спорта, отдиха и туризма.

Към настоящия момент община Левски има разработени следните стратегически документи:

Общински план за развитие на община Левски 2014- 2020.

Приети са от Общинския съвет и наредби, които регламентират изпълнението на конкретни местни политики, включително в **икономическата, социалната, екологичната и бюджетната сфера.**

3.1. Мониторинг/наблюдение и оценка на публични политики

Разработването и прилагането на публични политики като приоритет на публичните власти означава:

1. определяне на даден проблем или идея, вникване в свързаните с тях обстоятелства и контекст, и преобразуване първоначалната идея в политическа визия и ценности;
2. преобразуване на политическата визия в програми и действия за постигане на определените резултати;
3. изпълняване на програмите и действията;
4. осъществяване на мониторинг на постигнатия напредък в изпълнението на програмите и действията, и след тяхната реализация се оценява дали и доколко са постигнати планираните резултати.

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

5. резултатите на оценката са основната база за осъществяване на контрол върху процесите на изпълнение, на качеството на постигане на взетите решения и постигнати резултати, както и база за прилагане на превантивни и коригиращи действия.

В краткост процесът на управление на публични политики се състои от пет важни стъпки и измерения:

1. вникване в проблема = стратегическо планиране
2. формулиране на решения = разработване на политики
3. осъществяване на решенията = прилагане
4. проверка на прилагането, оценка на процесите = мониторинг/наблюдение и оценка
5. предприемане на последващи (коригиращи и превантивни) действия = контрол и подобряване на процесите

Мониторингът на публични политики може да се определи като процес на системно и непрекъснато събиране и анализ на информация относно хода на реализацията на политиката и постигането на поставените цели/резултати.

Основна задача на мониторинга на публичните политики е да се следят и измерват постигането на планираните цели и на ефективността им в хода на тяхната реализация. Целта на мониторинга е предоставянето на ключова информация за осъществения напредък на компетентните органи, отговорни за изпълнението и контрола на публичните политики.

В резултат на осъществявания мониторинг могат да се направят своевременни корекции в начина на изпълнение на политиките. Текущият мониторинг има особено важна роля при дългосрочните политики и програми, които се реализират в няколко фази. Осъществяването на всяка следваща фаза може да се предшества от мониторинг и оценка на дейностите и резултатите от предшестващите етапи.

Под понятието „мониторинг” се разбира комплекс от три основни дейности – наблюдение, анализ и оценка на цялостния процес по изпълнение/реализация на публични политики.

Мониторингът е важна част от работата за реализация на политики, защото чрез него сме в

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

състояние да следим действията в развитие, да оценяваме успешните практики и да анализираме неуспешните.

Оценката е до голяма степен част от мониторинга, но често се отделя от него с оглед на това, че се фокусира единствено върху резултатите.

Мониторингът и оценката са взаимосвързани инструменти, които се използват за целите на управлението - осъществяване на контрол и вземането на управленски решения относно продължаването, изменението, допълването или прекратяването на реализацията на съответната политика или програма.

Чрез мониторинга и оценката могат да се идентифицират резултатите и приоритетните проблеми при осъществяването на определена политика/програма и да се определят начините, по които да се подходи към тяхното развитие.

Мониторингът и оценката дават възможност целевите групи и заинтересованите страни да се въвличат в самоопределяне на техните нужди, в предлагането на приложими решения, в мобилизирането на наличните ресурси, при получаването на адекватна оценка за резултатите и страничните ефекти от реализацията на политиката/програмата.

Интегрална част от процеса на мониторинг и оценка е ангажиментът за споделяне на резултатите с националните и местни власти, неправителствените организации, целевите групи, заинтересованите страни, доставчиците на публични услуги и други социално-икономически партньори.

По-често срещани въпроси, на които се търси отговор при мониторинга, анализа и оценката на публични политики, са:

- Какви са последиците от прилагането на политиката за различните групи заинтересовани страни, засегнати общности?
- Какво е разпределението на положителните резултати от политиката между отделните целеви групи и други заинтересовани страни?
- Има ли непредвидени странични ефекти от осъществяването на политиката и какви са възможните мерки за тяхното неутрализиране?
- Има ли рисковете, които заплашват успеха на реализацията?

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

България
Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Каква институционална и организационна среда е необходима за осигуряване на участие заинтересованите страни в реализацията на политиките, тяхната оценка и развитие?
- Има ли изграден капацитет за осъществяване на политиката на всички равнища и какво е необходимо за неговото увеличаване?

Мониторингът и оценката на публични политики и стратегически документи са инструменти на доброто управление. Те са неотделима и значима част на процеса на вземане на решения и управление на цялостния цикъл на разработване, прилагане и оценяване на обществените политики. Те създават и гарантират:

- **Ефективност и ефикасност на политиките** - институциите постигат резултати, адекватни на обществените нужди, като наличните ресурси се използват по най-добрия начин.
- **Подобрение на качеството на изпълнението** на публичните политики, постиганите резултати, създаваните продукти и предоставяните услуги. Подобрява се и се развива капацитетът на всички институции, организации и техните мрежи, ангажирани с реализацията на политиките.
- **Отчетност** – отговорите на въпроса до каква степен политиките постигат своите цели, доколко рационално са използвани публичните ресурси, какви са обществените въздействия. Отчетността дава възможност на всички заинтересовани страни – социално-икономически партньори - да преценяват степента, в която техните интереси са защитени.
- **Отговорност на управлението** - политиците и служителите в публичния сектор правят публични резултатите от упражняването на своите правомощия, вземат мерки при разминавания между планирани и получени резултати, поемат отговорност за грешки и некомпетентност.
- **Прозрачност на управленските процеси** - информацията за процедурите и отговорните институции са достъпни за заинтересованите страни и обществеността,

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

каналите за комуникация между заинтересованите страни и публичните власти са отворени.

- **Механизми за гражданско участие** – активните граждани получават възможност да участват във вземането на решения за реализацията на публичните политики или необходимостта от тяхната промяна.
- **Съгласие** – общественият дебат позволява съгласуване на различни интереси и постигане на съгласие и подкрепа за реализацията на публичните политики. В процеса на мониторинга и оценяването на публичните политики заинтересованите страни получават възможност за влияние върху тях, което води до мобилизация и координация на обществените действия на различните заинтересовани страни.

Резултатите от мониторинга и оценките подпомагат разработването на мерки и инструменти за развитие на обществените политики.

Мониторингът и оценката са средство не само за разбиране на проблемите, възникнали по време на реализацията на обществените политики, но и средство за намиране на осъществими решения.

3.2. Общински план за развитие

Общинските планове за развитие са част от системата от документи за стратегическо планиране и програмиране на регионалното развитие (чл. 9 ЗРР).

С общинския план за развитие се определят средносрочните цели и приоритети за развитие, като се отчитат специфичните характеристики и потенциалът на общината и стратегическите насоки за разработване на целите и приоритетите на общинските планове за развитие, съдържащи се в областната стратегия за развитие.

Общинските планове за развитие се разработват за 7-годишен период на действие, който съвпада с периода на действие на областната стратегия за развитие.

Общинският план за развитие се обсъжда и съгласува със заинтересуваните органи и организации, с икономическите и социалните партньори, както и с физически лица и

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

представители на юридически лица, имащи отношение към развитието на общината (чл. 36 ППЗРР).

Общинският план за развитие се обсъжда и приема от общинския съвет по предложение на кмета на общината. Общинският съвет също така одобрява годишните доклади за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие по предложение на кмета на общината (чл. 24 ЗРР).

За ефективното и ефикасното изпълнение на общинския план за развитие програмата за неговата реализация може да се актуализира при необходимост с решение на общинския съвет по предложение на кмета на общината (чл. 38 ал. 4 ППЗРР).

Изпълнението на общинския план за развитие се отчита чрез годишни доклади за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие на основата на данните от системата за наблюдение и оценка на общинския план за развитие, посочва чл. 40 ППЗРР.

4. Наблюдение и оценка на Общински план за развитие

Правила на мониторинга и оценката на ОПР произтичащи от нормативните документи за регионално развитие за представителите на местната администрация.

Системата за наблюдение и оценка на изпълнението на Общинския план за развитие цели осигуряването на ефективност и ефикасност на стратегическото планиране, програмиране, управление и ресурсното осигуряване на местното развитие, като са взети под внимание механизмите и процедурите, предвидени в Закона за регионалното развитие и Правилника за прилагане на закона за регионалното развитие.

Системата осигурява ефективното изпълнение на Общинския план, с оглед постигане на целите за интегрирано устойчиво местно развитие и ефикасно разходване на ресурсите за реализация на планираните дейности и проекти. В системата за наблюдение и оценка на изпълнението на Плана влиза и Програмата за неговата реализация, която включва списък с дефинираните проекти и тяхната принадлежност и принос към целите, приоритетите и мерките, времеви график и финансови източници за реализация.

Системата за наблюдение и оценка обхваща източниците, начините и периодичността за събиране, обработка и анализиране на информация; индикаторите за наблюдение и оценка;

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

органите за наблюдение, организацията и методите на тяхната работа; системата на докладване и осигуряване на информация и публичност.

Наблюдението и оценката на Общинския план за развитие като неделима част от документите за регионално развитие се извършва с цел постигане на ефективност и ефикасност на стратегическото планиране, програмирането, управлението и ресурсното осигуряване на регионалното развитие. Наблюдението и оценката отчитат резултатите от изпълнението на документите, които допринасят за регионалното развитие (чл. 30 ЗРР във връзка с чл. 76 ППЗРР).

Предмет на наблюдение е изпълнението на целите и приоритетите за регионално и местно развитие съгласно определени физически и финансови индикатори, организацията и методите на изпълнение, прилагани от органите за управление, и мерките за осигуряване на информация и публичност за резултатите от изпълнението на документите за стратегическо планиране на регионалното и местното развитие (чл. 77 ППЗРР).

За постигане целите на наблюдението се изгражда система за наблюдение, която отговаря на специфичните условия и организация за изпълнение на общинския план за развитие (чл. 78 ППЗРР).

Системата за наблюдение на ОПР обхваща:

- източниците, начините и периодичността за събиране, обработка и анализиране на информация;
- индикаторите за наблюдение;
- органите за наблюдение, организацията и методите на тяхната работа;
- системата на докладване и осигуряване на информация и публичност.

Наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие се извършва въз основа на данни на Националния статистически институт, на административната статистика на Агенцията по заетостта, както и на данни от други надеждни регионални и местни източници на информация (чл. 79 ППЗРР).

Индикаторите за наблюдение на общинските планове за развитие отчитат степента на постигане на целите и приоритетите за развитие, определени общинския план за развитие, въз основа на данните за физическото и финансовото им изпълнение (чл. 80 ППЗРР).

Индикаторите за наблюдение отчитат конкретните продукти, резултатите и въздействието от изпълнението на целите и приоритетите за развитие (пак там).

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Орган за наблюдение на общинския план за развитие е общинският съвет. В процеса на наблюдение на изпълнението на общинския план за развитие общинският съвет осигурява участието на заинтересуваните органи, организации, физически и юридически лица при спазване на принципа за партньорство, публичност и прозрачност при изпълнението на общинския план за развитие (чл. 89 ППЗРР)

Общинският съвет като орган за наблюдение на изпълнението на общинския план за развитие има следните задължения (чл. 81 ППЗРР):

- осигуряване на информация и данни и прилагане на система от индикатори за наблюдение по отношение на реализацията на целите и приоритетите за регионално и местно развитие;
- координация на дейностите по наблюдението между централните и местните органи на изпълнителната власт, други заинтересувани органи, организации и юридически лица на основата на принципа за партньорство;
- осигуряване съответствие на действията по наблюдението с условията и правилата в областта на защитата на конкуренцията, държавните помощи, обществените поръчки, опазването на околната среда и насърчаването на равните възможности и социалното включване;
- обсъждане и одобряване на доклади за наблюдението на документите за стратегическо планиране на регионалното развитие;
- осигуряване на комуникация и взаимодействие с административните структури, участващи в процеса на изпълнение на регионалните планове за развитие и на общинските планове за развитие;
- разглеждане на предложения и вземане на решения за повишаване ефективността на процеса на наблюдение в случай на установяване на проблеми и пропуски;
- определяне и изпълнение на мерки за осигуряване на информация и публичност относно постигнатите резултати от наблюдението с цел да се гарантира прозрачност при изпълнението на документите за стратегическо планиране на регионалното и местното развитие.

Кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие (чл. 91 ППЗРР – тук и последващите), като за резултатите от наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие се разработва годишен доклад.

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие се **изготвя по определен от кмета на общината ред** и се одобрява от общинския съвет по предложение на кмета на общината.

Годишният доклад е с акцент върху степента на изпълнение и конкретните резултати от реализацията на отделните проекти. Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие съдържа информация за:

- общите условия за изпълнение на общинския план за развитие и в частност промените в социално-икономическите условия в общината;
- постигнатия напредък по изпълнението на целите, приоритетите и мерките на общинския план за развитие въз основа на индикаторите за наблюдение;
- действията, предприети от компетентните органи с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на общинския план за развитие, в т. ч.:
 - мерките за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни;
 - преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на общинския план за развитие през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми;
 - мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на общинския план за развитие;
 - мерките за постигане на необходимото съответствие на общинския план за развитие със секторните политики, планове и програми на територията на общината;
 - мерките за прилагане принципа на партньорство;
 - резултатите от извършени оценки към края на съответната година;
- заключения и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението.

Препоръчва се да се изработи структура на годишните доклади за наблюдение на ОПР, която да се одобри от кмета на общината и да се използва за целия период на наблюдение изпълнение на документа. Този подход улеснява подготовката на анализи и оценки на изпълнението на ОПР за определен период с цел упражняване на контрол от страна на общинския съвет и гражданските структури и предприемане на коригиращи и/или превантивни действия.

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие се изготвя и внася за обсъждане и одобряване от общинския съвет до 31 март на всяка следваща година..

Годишните доклади за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие осигуряват информация за изготвяне на междинната и последващата оценка на общинския план за развитие.

Докладите за междинни оценки предоставят информация за:

- постигнатия напредък в изпълнението на целите и приоритетите за развитието на общината;
- възникналите проблеми и предприетите от компетентните органи действия за тяхното преодоляване;
- прогноза за очакваното изпълнение на целите и приоритетите на ОПР до края на периода на неговото действие

Експертите, участващи в извършването на мониторинг и оценки на общинските планове за развитие трябва да отговарят на следните изисквания за квалификация (чл. 83 ППЗРР):

- да имат придобита образователно-квалификационна степен "магистър";
- да са осъществявали ръководна, експертна, преподавателска или научна дейност в продължение най-малко на 5 години през последните 10 години в областта на устойчивото интегрирано регионално и местно развитие, в т.ч. изработване на социално-икономически и екологични анализи, проучвания, стратегии, планове, програми, доклади и оценки в публичния сектор;
- да притежават опит в подготовката, осигуряването на информация и публичност и оценката на дейности, свързани с провеждането на регионалната политика и прилагането на структурните инструменти на ЕС.

Вътрешен и външен мониторинг

Мониторингът може да е вътрешен и външен за общината. Външен мониторинг се използва, за да се проверят резултатите от вътрешен мониторинг.

Вътрешният мониторинг се извършва от експерти – служители в съответната администрация. При него се акцентира върху разпределението на наличните ресурси, разходването на отпуснатите средства, изпълнението на задачите, спазването на сроковете,

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

възникването на непредвидени обстоятелствата, предлагането на уместни промени, внасянето на своевременни корекции, както и върху установяването на действителния напредък в прилагането на определена политика (програма, проект) в дадена област. Вътрешният мониторинг трябва да е ежедневна дейност на експертите, определени от компетентния орган, осъществяващ прилагането на ОПР. Като резултат от вътрешен мониторинг е изработването на годишните доклади за изпълнение на общинските планове за развитие.

Външният мониторинг се възлага от компетентния орган на външни за съответната администрация експерти, ангажирани според процедурата за възлагане на обществени поръчки. Външният мониторинг създава допълнителна сигурност по отношение на независимостта, откритостта, обективността и прозрачността при оценката на междинните и крайните резултати. Специално внимание се обръща на точното съответствие с приетите правила и на ефективното усвояване на финансовите средства. Като резултат на външен мониторинг се определя извършването на междинен и окончателен доклад от оценката на общинските планове за развитие.

Експертите, участващи в извършването на външен мониторинг, като квалификация следва да отговарят на изискванията към експертите, които извършват оценки на документите за стратегическо планиране на регионалното и местното развитие, посочени в чл. 83 ППЗРР.

При възлагане на външен мониторинг и оценки на ОПР органите за управление на регионалното развитие изискват писмени доказателства за установяване на съответствието с изискванията към експертите и за липсата на конфликт на интереси между експертите и възложителя.

4.1.2. Източници на информация за извършване на наблюдение и оценка на ОПР

Оценката на изпълнението на ОПР се извършва чрез сравняване на постигнатите резултати с данните за изходното състояние и базисния сценарий. Освен обективните технически и икономически резултати е необходимо да бъдат отчетени и неподлежащите на количествена оценка резултати, както и косвените резултати. В резултат на оценката могат да бъдат предложени промени в някои от целите и параметрите на ОПР, както и промени в инструментите за тяхното изпълнение.

Основните надеждни източници на информация за извършване на оценката са:

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Годишни/междинен доклади за изпълнение на ОПР на общината от предходни години;
- Информация на подадените, изпълнявани, прекратени и изпълнени проекти, съфинансирани от европейските фондове (ИСУН);
- Въпросници и/или анкетни карти за анкетиране на членове на общинския съвет, общински експерти и гражданите в общината;
- Протоколи от публични обсъждания, работни срещи със социално-икономическите партньори на местно ниво и др. под, тематично свързани с реализацията на ОПР;
- Работна статистика, работни документи и бележки, създадени от общинската администрация по време на изготвяне на ОПР;
- Информация относно предишни осъществени планове и проекти на местно ниво;
- Статистически данни, създавани и обработвани от съответната община;
- Актуализация на Общинския план за развитие (ако има такава);
- Актуализация на Областната стратегия за развитие (ако има такава);
- Годишни доклади за изпълнение на бюджета на общината;
- Данни от Национален статистически институт и Териториално статистическо бюро;
- Секторни и оперативни стратегии и програми;
- Национална стратегия за регионално развитие за периода 2005-2015 година;
- Регионален план за развитие на Северозападен район за планиране 2007-2015 година.

Мониторингът и оценката предполагат изследване на базисна изходна ситуация и проследяване с времето на промените, до които довеждат интервенциите в резултат от прилагането на ОПР. Това означава, че общинският план за развитие следва да съдържа индикатори и изходни данни за измерване на напредъка, чрез които се описва проблемът или ситуацията преди въвеждането на новата политика. Съответно изследва се новата ситуация на базата на сравнение с изходната.

Ако изходните данни не са налични в документа, за измерител на промените във времето се използват целеви въпросници и анкетиране на експерти в съответната област и/или граждани на общината. Ако не може да се установи конкретна промяна чрез използването на въпросник, следва да се формулира измерител на текущото състояние, който да се използва при бъдещи справки.

Този документ е създаден в рамките на проект „Изпълняване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Видове оценки на ОПР

	Предварителна	Междинна	Последваща
Основание	Основание: чл. 32 ал. 1 от Закона за регионално развитие	Основание: чл. 33 ал. 1 от Закона за регионално развитие	Основание: чл. 34 ал. 1 от Закона за регионално развитие
Период за изпълнение	Успоредно с ОПР	Не по-късно от 4 години от началото на периода на действието на Плана	Не по-късно от една година след изтичането на периода на действието на Плана.
Съдържание	Прогнозна оценка за въздействието на плана върху процесите върху социално-икономическо развитие на общината и екологична оценка. Екологичният компонент в оценката оценява доколко стратегията за развитие на общината, определена с плана, съответства на стратегията за опазване на околната среда и критериите за ефективност на политиката за опазване на околната среда.	1. Оценка на първоначалните резултати от изпълнението; 2. Оценка на степента на постигане на съответните цели; 3. Оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси; 4. Изводи и препоръки за актуализация на ОПР.	1. Оценка на степента на постигане целите и устойчивост на резултатите; 2. Оценка на общото въздействие; 3. Оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси; 4. Изводи и препоръки относно провеждане на политиката за регионално и местно развитие.
Отговорни лица	Приема се от Общинския съвет по предложение на кмета на общината, заедно с ОПР	Кметът на общината внася за обсъждане и одобрение от Общинския съвет доклади за резултатите от междинната и последващата оценка на изпълнението на Общинския план за развитие, като същите се публикуват и на интернет страницата на общината	

Източник: Закон за регионалното развитие, Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Индикатори за оценка на изпълнението на ОПР

Индикаторите са определяне изпълнението на ОПР се структурират в три взаимосвързани групи:

- Индикатор за продукт: измерват се физически или финансови единици;
- Индикатор за резултат: свързват се с преките и непосредствени ефекти, създадени в хода на изпълнение на ОПР;
- Индикатор за въздействие: свързани са с последствията от ОПР извън непосредствените ефекти върху неговите преки бенефициенти.

За да се реализира мониторингът и най-вече оценката (съсредоточена върху конкретните резултати), се изисква целите, приоритетите и мерките да се измерват с конкретни индикатори, предварително определени и количествено изразени.

Индикаторите следва да допринасят за постигане на целите и приоритетите на Общинския план за развитие.

Примерни индикатори на темата „инфраструктура“:

- Рехабилитирана/реконструирана улична мрежа (% от общата улична мрежа)
- Създадени/обновени зелени площи (% от зелените площи)
- Процент на населението в подобрен транспортен достъп (нарастване в % за периода)

Примерни индикатори на темата „околна среда“:

- Процент на отпадъчни води, подложени на пречистване (%)
- Домакинства с подобро водоснабдяване (%)

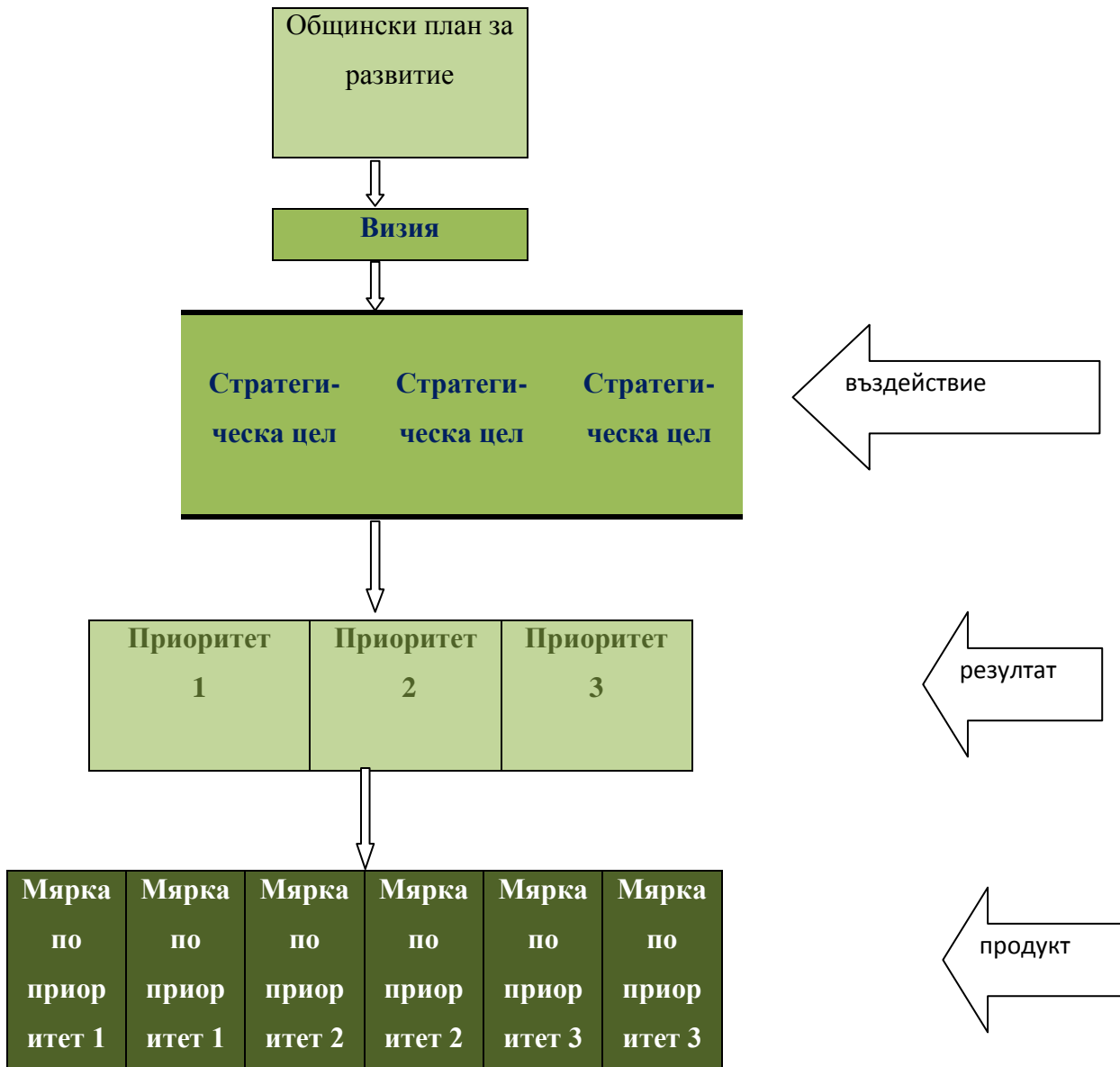
Примерни индикатори на темата „социална инфраструктура“:

- Брой на населението, получило нов достъп до здравни услуги (%)
- Нарастване на коефициента на заетост - %

Конкретният набор от индикатори може да бъде променян, разширяван и допълван с препоръките от междинен доклад за оценка изпълнението на ОПР.

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски“, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Примерна схема на йерархия на индикаторите

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Логиката на системата от индикатори и тяхната последователност е следната:

Първоначално се извеждат така наречените **индикатори за въздействие (на ниво ОПР)**. Те определят съществуващата социално-икономическа среда върху която изпълнението на общинския план се очаква да доведе до положително развитие. Те могат да се приемат от една

страна като отправна база за развитие и същевременно след осъществяването на проектите свързани с регионалното развитие на местно ниво да послужат за сравнение на постигнати резултати. Тези индикатори отчитат постигането на специфичните стратегическите цели и имат значение за цялостната оценка на стратегията на ОПР. Степента на въздействие се отчита с количествени или качествени индикатори.

Индикатори за резултат. Това е следващото ниво на индикатори за отчитане на резултатите от изпълнението на ОПР. Те се отнасят към изпълнението на отделните приоритети и мерки в ОПР, могат да се отнасят и до изпълнението на предвидени конкретни проекти.

Индикатори за получен продукт са специфични и отразяват директния резултат от конкретна дейност свързана с работата на административната единица – например, предоставена услуга, изготвена справка, становище, заведена преписка, приключена преписка и т.н. Тези индикатори са свързани с постигане на целите на конкретната структура и са непосредствен измерител за това.

Друг тип индикатори са тези за вложен ресурс. Тяхното предназначение е получаване на количественото и качественото изражение на вложените ресурси, свързани с осъществяването на конкретна дейност. Обхватът им може да включи както финансовите средства свързани с осъществяване на дейността, така и човешки, материални, информационни. ресурси. Определянето на тези показатели зависи от характерната дейност, свързана с реализирането на даден проект.

Примери за индикатори:

Индикатори за въздействие (ниво ОПР)

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Индикатори за резултат (ниво приоритети и мерки на ОПР)

Приоритет	Мярка	Индикатор - дефиниция	Индикатор - мярка	Източник на информация

Индикатори за продукт (или изпълнение) – ниво дирекция/отдел:

Адм. звено	Функции/дейности	Индикатор - дефиниция	Индикатор - мярка	Източник на информация

Ключовите индикатори за измерване на изпълнението на ОПР на община Левски като самостоятелна организация са:

- *индикатори, свързани с **цената** на публичните услуги, предоставяни от Общинската администрация Левски;*
- *индикатори, свързани с **качеството** на публичните услуги, предоставяни от Общинската администрация Левски;*
- *индикатори, отразяващи **удовлетвореността** на клиентите на Общинската*

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

България
Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

администрация *Левски*.

Индикаторите за измерване на изпълнението са:

- **Специфични/конкретни** – ясно и точно отразяват изпълнението;
- **Измерими** – индикаторите са определени така, че могат да бъдат измервани;
- **Приложими** – индикаторите са обвързани с постигането на конкретни резултати;
- **Реалистични** – индикаторът трябва да е обвързан с конкретния приоритет, мярка или цел и неговата стойност да е реална.
- **Обвързани с времеви период** – индикаторите имат ясно дефинирани стойности, които се изчисляват в рамките на определен период от време.

Когато за индикаторите се определя целева стойност, те трябва да бъдат и **постижими** – да се определят реалистични стойности, които могат да бъдат постигнати.

При разработване на индикаторите за измерване на изпълнението са спазени и следните принципи:

- ⇒ **Измерването предопределя изпълнението** – въвеждането на индикатори за измерване на изпълнението трябва да влияе на поведението и на ръководителите, и на служителите в ОА-Левски - затова измерването се фокусира върху ключовите резултати, като индикаторите насърчават желани поведения.
- ⇒ **Прозрачна и ефективна система за измерване** – предложен е оптимален брой, фокусирани и адекватни индикатори, защото използването на твърде много индикатори натоварва организацията и системата за управление поради необходимостта от събирането на голямо количество информация, а също така се създават предпоставки за влошаване прозрачността на дейността на ОА-Левски и затруднява информираността на гражданите и представителите на заинтересованите страни.
- ⇒ **Балансиран набор от индикатори** – системата за измерване на

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

изпълнението включва балансиран набор от индикатори, които да отразяват всички ключови резултати, които са свързани с ефективността и ефикасността на дейността на ОА-Левски.

За всеки от индикаторите са посочени:

- наименование на индикатора;
- източник/ници на информация за стойността на индикатора;
- периодичност на събирането на информация;
- отговорни административни звена и/или длъжностни лица.

В допълнение за всеки от индикаторите е посочена помощна информация, а именно:

- начин/и за изчисляване;
- указания за интерпретиране на целевите и постигнатите стойности;
- „отговорен за набирането”.

Управлението на системата за измерване на изпълнението в Общинската администрация Левски е **непрекъснат процес от дейности**, които я обогатяват на база на натрупания практически опит и с цел нейното усъвършенстване. Управлението на системата включва следните дейности:

- Разработване на индикатори за измерване на изпълнението.
- Определяне на целеви стойности на индикаторите.
- Отчитане на резултатите/стойностите по отделните индикатори.
- Анализ на резултатите по отделните индикатори.
- Последващи действия (управленски решения на база анализ на резултатите).

Разработване на индикатори за измерване на изпълнението

Целта на процеса по разработване на индикатори за измерване на изпълнението се състои в **ясно дефиниране на изискванията и очакванията** на клиентите на ОА-Левски по отношение на резултатите от работата на организацията, постигане на висока ефективност и ефикасност при изпълнение на работите процеси.

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Процесът по разработване на индикатори за измерване на изпълнението се състои от следните стъпки:

- ⇒ Определяне на основните резултати.
- ⇒ Определяне на въпросите, свързани с ефикасността и ефективността.
- ⇒ Разписване и критичен преглед на индикаторите.
- ⇒ Определяне на „собственик“ на индикатора.
- ⇒ Определяне на периодичността на измерване.
- ⇒ Актуализация на индикаторите.

Определяне на основните резултати

За да бъдат ефективни, индикаторите за измерване на изпълнението трябва да се фокусират върху основните резултати на административната структура като цяло или на конкретни дейности/работни процеси в нея.

Основните резултати на високо ниво се определят според мисията и целите на ОА-Левски и служат като основа за разработването на **ключови индикатори**.

Основните резултати на оперативно ниво се определят според целите/основните очаквани резултати от дейностите/работните процеси в ОА-Левски и служат като основа за разработване на **оперативни индикатори**.

Индикаторите, включени в «Системата за измерване на изпълнението» са формулирани с оглед основните резултати на ОА-Левски като самостоятелна организация, на дирекциите в структурата на ОА-Левски и административните звена в тях, както и на отделните служители.

Определяне на въпросите, свързани с ефективността и ефикасността

Следващата стъпка е определяне на въпросите относно ефикасността и ефективността, на които следва да отговарят индикаторите. Избират се **само въпроси, които са критично важни за основните резултати**.

Тези въпроси обикновено са свързани с идентифициране на факторите, които водят до успех и постигане на съответните целеви резултати. Това са въпросите, които

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

мениджмънтът би следвало да си задава, за да определя степента на реализиране на целите и чийто отговори обществото и други заинтересовани страни търсят.

Индикаторите, включени в «Системата за измерване на изпълнението» на Общинската администрация Левски са формулирани с оглед връзката им с ефективността и ефикасността от дейностите на администрацията.

Разписване и критичен преглед на индикаторите

Конкретните индикатори, включени в «Системата за измерване на изпълнението» на ОА-Левски са разписани така, че да са свързани с ефикасността и ефективността. Индикатори, които не са съществени или не се нуждаят от постоянно наблюдение не се включват в системата.

Всеки индикатор е **съставен от две или повече променливи**, като в отделни случаи променливата е една. Определянето на тези променливи е същността на разписване на индикатора. Променливите и техните стойности сами по себе си представляват данни, които могат да бъдат използвани за обикновена статистика – свързани са с дадена функция/действие и могат да бъдат полезни при проверка валидността на определени допускания.

Когато са комбинирани в индикатор, променливите вече дават информация, чрез която може да бъде оценявано изпълнението на ОА-Левски, неговите структурни звена и на отделните служители.

Определяне на периодичността на измерване

За всеки индикатор, включен в системата за измерване на изпълнението на ОА-Левски е определен период на измерване.

За **ключовите индикатори е избрано годишно измерване** с оглед възможността част от тях да се използват при разработването на годишните цели на ОА-Левски и отчетите за тяхното изпълнение.

За оперативните индикатори трябва да се предвиди тримесечно отчитане с натрупване от началото на годината. Тримесечният период за отчитане (с натрупване от началото на годината) е съобразен с възможността да се използват част от оперативните индикатори за

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

оценяване на структурните звена и/или служителите при определянето на допълнителните възнаграждения за постигнати резултати. От друга страна, тримесечното отчитане на оперативните индикатори е свързано с по-малко разходи на време и ресурси, спрямо месечното отчитане.

Отчитането на оперативните индикатори на тримесечен период, но с натрупване от началото на годината дава възможност част от тях да се използват при определянето, съгласуването и оценяването на изпълнението на целите в индивидуалните работни планове на служителите, както и за изпълнението на преките задължения и/или конкретни задачи в рамките на процедурата за оценяване на изпълнението, регламентирана с Наредбата за условията и реда за оценяване изпълнението на служителите в държавната администрация.

Актуализация на индикаторите

Системата от индикатори за измерване на изпълнението е **динамична и подлежи на текущо преразглеждане**. Актуализирането на индикаторите има за цел да ги осъвремени според изискванията и очакванията на заинтересованите страни от дейността на Общинската администрация Левски.

Актуализацията/промяната на индикатори за измерване на изпълнението може да бъде наложено от някои от следните събития:

- *промяна в стратегическите цели на Общинската администрация Левски;*
- *създаване на нов работен процес в рамките на Общинската администрация Левски;*
- *промяна на законодателството и/или вътрешните правила, процедури и инструкции, които налагат промяна в работните процеси;*
- *след анализ на съответната информация, за определен работен процес.*

Инициатори на процеса по актуализация на индикаторите могат да бъдат:

- *ръководството на Общинската администрация Левски;*
- *«собственици» на съответните индикатори;*

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- *заинтересовани страни от дейността на Общинската администрация Левски чрез формулиране на нови очаквания към администрацията и нейните звена.*

Определяне на целеви стойности на индикаторите

Определянето на целеви стойности на всички индикатори, включени в „Системата за измерване на изпълнението“ на Общинската администрация Левски е от съществено значение и може да се разглежда като своеобразно определяне на стандартите за резултати от дейността на администрацията във всички направления, покрити от индикаторите.

Оперативните и стратегически **целеви стойности** на индикаторите за изпълнение се определят от висшето ръководство и от «собствениците» на индикаторите.

Следва да се вземе предвид, че определянето на целеви стойности е управленско решение и е въпрос на експертна оценка, а не на просто математическо изчисление. Същевременно, е необходимо наличието на реалистична първоначална стойност на индикатора, защото в противен случай дефинираната целева стойност може да се окаже твърде висока, или твърде ниска.

Следователно първата стъпка е да се **анализира наличната информация** относно текущото изпълнение по съответните индикатори. В случаите, в които няма налична информация, възможностите са следните:

- *да се определят текущите стойности на съответните индикатори, чрез пилотното им изчисляване в едно звено от администрацията;*
- *да се започне измерването на съответните променливи и изчисляването на индикатори, без да има определени целеви стойности, които ще бъдат дефинирани на по-късен етап.*

Следващата стъпка е да се **съгласуват целевите стойности** със съответните заинтересовани страни, включително ръководителите на оперативното ниво. Важно е целевите стойности да бъдат „**предизвикателни, но постижими**“. Това изразява идеята, че изпълнението може винаги да бъде подобро, като се поставят цели, които са по-високи от текущите постижения и по този начин да се мотивират служителите към по-големи успехи.

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски“, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Поставените цели трябва в същото време да са постижими, защото в противен случай ръководителите и служителите може да бъдат демотивирани.

Крайните целеви стойности на индикаторите, включени в „Системата за измерване на изпълнението“ на Общинската администрация Левски като самостоятелна организация, и на дирекциите в нейната структура, следва да бъдат **одобрени от висшето ръководство на общината.**

Определените целеви стойности на индикаторите следва да бъдат съобразени със:

- *стратегически и оперативни планове на Общинската администрация Левски;*
- *други решения на висшето ръководство на Общинската администрация Левски;*
- *исторически данни;*
- *сравнителна информация, от различни звена в структурата на Общинската администрация Левски;*
- *данни от проучвания.*

Отчитане на резултатите/стойностите по отделните индикатори

В зависимост от целите, за които ще се използват данните за резултати по индикаторите и целевите групи, на които ще се представят, периодът на отчитане, както и формата на отчитане може да бъдат различни, но могат да се обособят в две групи:

- ⇒ Отчитане за вътрешни управленски цели.
- ⇒ Отчитане към външни заинтересовани страни.

Работна група за наблюдение (мониторинг) на изпълнението на ОПР

Препоръчително е Кметът на общината да създаде работна група за наблюдение реализацията на ОПР. Групата за наблюдение следва да включва представители на общински експерти и ръководители, представители на социално-икономическите

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

партньори, представители на общинския съвет, представители на граждански и бизнес организации.

В рамките на дейността си групата за наблюдение изготвя регулярни или конкретни отчети, които предоставя на Кмета на общината. В отчетите се оценява и напредъкът при изпълнението на ОПР. Групата активно подпомага експертите, наети чрез конкурсна процедура, да изготвят годишен/междинен/окончателен доклад за оценка на реализацията на ОПР.

Предложение за дейности на работната група за наблюдение изпълнението на ОПР:

- Разглежда и утвърждава индикаторите за наблюдение относно изпълнението на ОПР;
- Периодично набира, структурира и анализира информация и данни, извършва преглед на постигнатия напредък, които предоставя и експертите при подготовка на годишния и/или междинен и/или окончателен доклад;
- Обсъжда резултатите и степента на достигане на целите и приоритетите;
- В работен план разглежда препоръките, формулирани в различните типове доклади и предлага конкретни стъпки за прилагането им.
- Подготвя документи от проведените срещи и от работата на работната група;

Публичност и прозрачност на ОПР

ЗРР определя документите на регионалното развитие на различни административни нива като официална публична информация. В тази връзка стратегиите, плановете и програмите за регионално и местно развитие, както и документите и действията на държавните органи и на органите на местното самоуправление, свързани с тяхното изработване, одобряване, приемане, актуализиране, изпълнение, наблюдение и оценка, са официална обществена информация.

Органите на местната власт следва да информират своевременно и по подходящ начин обществеността за характера и същността на тези документи и за действията, свързани с изработването, одобряването, приемането, актуализирането, изпълнението, наблюдението и оценката на стратегиите, плановете и програмите за регионално и местно развитие, за

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

необходимостта, потенциалните ползи и за последиците от тях, както и за постигнатите резултати.

На ниво община Кметът на общината и Общинският съвет осигуряват информация и публичност на общинския план за развитие в съответствие със своите компетенции (чл. 41. ППЗРР).

Общинският съвет, по-конкретно, като орган на наблюдение на изпълнението на общинския план за развитие е задължен да определи и да осигури изпълнение на мерки за осигуряване на информация и публичност относно постигнатите резултати от наблюдението с цел да се гарантира прозрачност при изпълнението на документите за стратегическо планиране на регионалното и местното развитие (чл. 81 ППЗРР).

Доклади за наблюдение и оценка изпълнението на общинския план за развитие се публикуват на интернет-страницата на общината от общинска администрация, като изискване на ЗРР и ППЗРР в рамките на мерките за публичност и прозрачност на документите.

При изграждане и функциониране на Единната информационна система (ЕИС) за управление на регионалното развитие за различните административни нива следва да се публикуват за обществено ползване Общинският план за развитие и докладите от мониторинга, анализа и оценката на неговата реализация – годишни, междинен и окончателен (чл. 91 ППЗРР). Целта на ЕИС е постигане на ефективното и ефикасното управление на регионалното развитие и осигуряването на информация, публичност и прозрачност на всички нива при осъществяване на планирането, финансирането, наблюдението и оценката на регионалното развитие (чл. 25 ЗРР и чл. 4 ППЗРР).

Резултати от мониторинга

Чрез наблюдението институционалното звено, отговорно за реализацията на конкретната политика, получава достъп до подходяща и актуална информация за цялостния напредък по определена програма/инициатива. Резултатите от мониторинга включват най-малко следното:

- констатации;
- изводи;
- препоръки;

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- поуки, извлечени от практиката.

Целта е на база на тази обоснована и аргументирана обратна връзка да бъдат вземани информирани управленски решения и да се предприемат необходимите действия по отношение ефективността на реализираната политика и/или стратегия.

Основни принципи за провеждане на мониторинг са:

Процесът на провеждане на наблюдение на изпълнението на ОПР следва да се извършва при съблюдаването на няколко основни принципи:

- Всеобхватност на обектите на мониторинг;
- Яснота и прозрачност;
- Обективност;
- Взаимен контрол и координация между отговорните институционални звена;
- Наличие на ясни правила и процедури за провеждане на наблюдение;
- Партньорство и взаимодействие с всички заинтересовани страни.

5. Правила и механизъм на гражданско участие в етапа на мониторинг, оценка и контрол на изпълнението на ОПР

Нормативната уредба свързана с регионалното развитие определя задължения на кмета на общината за обсъждане и съгласуване на Общинският план за развитие със заинтересованите страни, вкл. с икономическите и социалните партньори, както и с физически лица и представители на юридически лица, имащи отношение към развитието на общината (чл. 36 ППЗРР) само в етапа и процеса на подготовка на документа.

Формулиране и разработване на качествена политика за развитие на общината изисква сериозни ресурси и време, които не са по силите само на местната администрация.

Развитието на гражданското общество предполага даване на възможности за участие както на отделни граждани, а така също и на техни сдружение и представители в обсъждането на проблемите и насоките за развитие на местните политики. От друга страна, чрез това участие се гарантира наличието на коректив на административните решения и повишаване на равнището на прозрачност на взетите решения относно приоритетите в политиките и техните реализации.

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Механизмите за гражданско участие на практика се прилагат чрез три основни инструмента за осъществяване на партньорства:

- **Информирание** – *еднопосочни информационни потоци*, при които местните власти изготвят и предоставят информация, предназначена за гражданите и техните организации. Осъществява се чрез официални документи; пресконференции, радио и телевизионни предавания, създаването на електронни страници и уеб базирани канали на информация; отговори на въпросници и проучвания, безплатни телефони за „горещи линии” и др.
- **Консултиране** – *двупосочна връзка*, при която гражданските организации осъществяват обмен на информация с държавните институции. Консултациите включват оценки на бенефициентите, събиране на обратна информация и отзиви, срещи в общината, фокус групи, конференции, кръгли маси, обсъждания и др. форми.
- **Ангажиране или активно участие** – *връзка, основаваща се на партньорство с местните органи*, при което гражданите и техните организации вземат активно участие в процеса на разработване на конкретни дейности и политики. При него се признава ролята на гражданите в процеса на предлагане на варианти, въпреки че отговорността за окончателното решение или формулирането на дадена политика се поема от съответния компетентен орган.

Съществуват и форми на сътрудничество между местната власт и гражданските организации, при които контролът върху взетите решения е споделен. Споделеното при вземане на решения е полезно, когато познанията, капацитетът и опитът на външните участници са критични за постигането на целите на политиката. В тази ситуация са позасилени тенденциите за отговорност при изпълнение на взетите решения, интереса от наблюдение на качеството на изпълнение на решенията, упражняването на контрол от различни заинтересовани страни, изграждането и прилагане на култура за отчетност и публичност на постигнатите резултати от местната власт.

Насоките за взаимодействие между местната власт и гражданските организации могат да се систематизират както следва:

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Съвместно разработване на цялостна политика на общината за местно развитие, на определени целеви политики и програми (например финансова политика, програма за социално подпомагане, стратегия за работа с младите хора в общината и др.), **както и на споразумения за съвместна дейност.**
- Въвличане на СГО в работата на комисиите към Общинския съвет, **излъчване на експерти от общинската администрация за съвместна работа със СГО.**
- Създаване на **групи за обществено наблюдение, оценка и контрол на проблемите**, групи за граждански диалог, **консултативни и обществени съвети към кмета**, мрежи и коалиции за партньорство и др.
- Изграждане на **временни, или постоянно действащи органи** за взаимодействие между Общински съвет, общинска администрация и СГО.
- Обединяване на усилията за финансиране на значими местни дейности.
- **Създаване на публичен регистър на СГО в общината**, който да отразява сферите им на дейност, осъществяваните партньорства и изпълняваните проекти.

Препоръчва се сформирание на представителна работна група от експерти от всички заинтересовани страни и организации и изграждане на експертен екип за мониторинг, които да подпомага администрацията на общината при организиране и провеждане на наблюдението и оценката на изпълнение на ОПР.

Предложение за участници в работната група и експертния екип за мониторинг на изпълнението на ОПР:

- **Представители на местната власт** – членове на Общински дирекции, които участват в ръководството и управлението на общински програми или подкрепят инициативата и изпълняват функцията на посредници при осъществяването на мониторинг на програми и проекти на европейско, национално и регионално ниво.
- **Представители на СГО** – НПО, читалища, пенсионерски клубове, училищни настоятелства и др.
- **Институциите** – представители на държавните институции и ведомства в територията на общината и областта, като експерти при организиране на процесите за набиране, организирането и анализирането на специализирани данни и информация и изготвянето на експертни становища по конкретни индикатори за мониторинг.

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- **Представители на бизнеса** – участват като партньор на гражданското общество, който осигурява експертна оценка, финансова и логистична подкрепа.
- **Медиите** – имат ключовата роля при популяризиране на инициативите и посредничат при диалога със широката общественост в процеса на мониторинг.
- **Експерти** – независими експерти, привлечени с цел изготвянето на адекватни становища и заключения по конкретните проблеми.

Взаимодействието между местната власт и гражданските организации при разработване на политики съдейства и за изграждане и развитие на местни партньорства и капацитет, тъй като постигането на консенсус по приоритетите на политиката е от особено значение за получаване подкрепата на общината при кандидатстване на неправителствените организации с проекти, които да допринасят за реализирана на местната политика за развитие.

Възможността за участието на представителите на неправителствените организации в откритите заседания на Общинския съвет е необходимо условие за продължаване на съвместната работа по прилагане на политиката, осъществяването на мониторинг и граждански контрол при оценяване на резултатите от различните политики.

6. Методика за мониторинг

Примерна МАТРИЦА на процедурите за прилагане на подхода в процеса на мониторинг на изпълнението на местните политики за развитие, изглежда по следния начин:

1. ЦЕЛИ НА ПРОЦЕДУРИТЕ

Настоящите правила предоставят инструкции, насочени към улесняване и подобряване реализацията на процеса по мониторинг и наблюдение при изпълнението на конкретни местни политики за развитие на територията на община Левски. Процедурите за мониторинг следва да съответстват на вътрешната нормативна база в Общината и да допълват съществуващите правила и процедури за вътрешен мониторинг и контрол. С оглед ефективно проследяване на процеса по изпълнение на конкретни политики се прилага подхода „оценка на показатели“; Дейностите по мониторинг на изпълнението на

този документ е създаден в рамките на проект „Изграждане процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски“, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

местните политики се явяват част от цялостния процес по вътрешен мониторинг и контрол на качеството на административната дейност.

2. ОБХВАТ

Настоящите процедури са приложими към дейността на Кмета на общината, Общински съвет и цялостната дейност на администрацията и на всички звена (дирекции, отдели) и служители на Община Левски.

3. ПРОЦЕДУРА

Процеса по мониторинг на изпълнението на местни политики за развитие чрез оценката на показатели се реализира в следните етапи

Етап 1 - Определяне обхвата на мониторинга

В рамките на този етап, отговорните лица/структури следва да дефинират:

- **Обект на мониторинга:** Какво ще бъде подложено на оценка/наблюдение - цялостното изпълнение на конкретна политика; конкретни дейности по изпълнение на политиките за развитие; качество на изпълнението; съответствие на изпълнението със заложените стратегически цели;
- **Ниво на приложение:** Дали ще обхваща дейността на цялата администрация или отделни звена;
- **Определяне на заинтересовани страни/ партньори:** определяне на конкретните заинтересовани страни и механизми за тяхното включване в процеса;
- **Необходими ресурси:** Необходимите човешки, финансови и др. ресурси за изпълнение на дейностите по мониторинг.

Етап 2 – Определяне на типа показатели/ индикатори които ще бъдат оценявани

В рамките на този етап следва да бъдат избрани конкретните показатели, които ще бъдат подложени на наблюдение и оценка: Дали ще бъдат оценявани: процеси (по прилагане на отделните политики) конкретни резултати, продукти или цялостното въздействие на политиката, обект на мониторинга.

Етап 3: Включване на заинтересовани страни и партньори

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

В процеса на включване на заинтересованите страни и потенциални партньори следва да се идентифицират:

- Подхода за осъществяване на комуникация и ангажиране на съответните заинтересовани страни;
- Модели на взаимодействие, комуникация и получаване на обратна връзка;
- Необходимост и ниво на ангажираност на заинтересованите страни в процеса на мониторинг.

Етап 4 – Изготвяне на мониторингов план

Мониторинговият план следва да съдържа информация за:

- Целите на мониторинга;
- Времеви обхват и периодичност на оценката на отделните показатели/ключови индикатори;
- Необходими ресурси;
- Комуникационен план и подходи за включване на заинтересованите страни;
- Идентифицирани източници на информация и конкретни методи за събиране (вкл. разпространение на въпросници, провеждане на интервюта или срещи, когато това е необходимо), оценка и сравнение;
- Обхват на мониторинга по отношение на административната структура (дали ще обхване цялостната дейност на администрацията или дейността на отделни звена);
- Кои показатели/ключови индикатори ще бъдат подложени на оценка и сравнение;
- Отговорни служители/звена за провеждане на мониторинговите дейности;

Етап 5 – Определяне на изводите и резултатите

В рамките на този етап следва да се определят:

- Какви са идентифицираните добри практики по изпълнение на местни политики за развитие?
- Какви са проблемите и областите, в рамките на които е необходимо предприемането на

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

конкретни мерки за подобряване процеса по изпълнение на конкретни политики?

Етап 6 – Изготвяне на препоръки за подобрене процеса на изпълнение на конкретни местни политики за развитие

При изготвянето на препоръки следва да се имат предвид:

- Необходимите мерки и дейности, които следва да бъдат предприети;
- Кой е отговорен за реализация на посочените мерки и дейности?
- Изпълнението на посочените мерки и дейности свързано ли е с допълнителни разходи?
- Период на изпълнение на предложените мерки и дейности?
- Какви са очакваните резултати от реализацията на дейностите?

Етап 7 – Отчитане на резултатите от мониторинга

Този етап включва:

- Определяне на лицата отговорни за отчитането;
- Определяне на органите/структурите, за които са предназначени резултатите от проведенният мониторинг

ато цяло, за целите на мониторинга и контрола се препоръчва придържане към разработената методика и правила, които са описани в настоящият документ. Същите гарантират, че ако се приложат в своята цялост, ще осигурят необходимите условия за постигането на гъвкавост и адаптивност в общинското управление.

За успешното прилагане на правилата за мониторинг, контрол и оценка на ОПР в община Левски следва да се вземат предвид конкретните индикатори, които са разписани в общинския план за развитие 2014 – 2020 г. /Приложение 1/.

За адекватното прилагане на правилата за мониторинг, контрол и оценка ОПР следва да се имат предвид и свързаните с нея стратегически документи/програми/планове и планираните в тях дейности. За да се отчете степента на постигане на заложените цели и приоритети в ОПР е необходимо да се използват индикатори за въздействие и резултат.

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Приложение 1

Индикатори за наблюдение изпълнението на Общинския план за развитие на община Левски

ИНДИКАТОРИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ						
Стратегическа цел	Индикатор	Мярка	Източник на информация	Период на отчитане	Базова стойност	Целева стойност
Развитие на конкурентоспособна общинска икономика чрез насърчаване на собствения потенциал и на инвестиционната активност	Увеличаване на приходите от дейността на микро, малките и средните нефинансови предприятия	%	НСИ	Годишно	n/a	15
	Увеличаване на преките чуждестранни инвестиции в нефинансовите предприятия	%	НСИ	Годишно	n/a	10
	Нарастване на селскостопанската продукция	%	НСИ, Общинска служба земеделие	Годишно	n/a	25
	Нарастване на броя на	%	НСИ, Община	Годишно	n/a	20

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

	туристите		Левски			
Съхранение и развитие на човешкия капитал и подобряване качеството на живот в общината	Коефициент на естествен прираст населението	%	НСИ	Годишно	-12,2	-8,7
	Коефициент на икономическа активност	%	НСИ	Годишно	39,2	46,2
	Коефициент на безработица	%	НСИ	Годишно	18,1	14,6
	Относителен дял на населението в трудоспособна възраст	%	НСИ	Годишно	55,1	58,6
	Дял на населението на 7 и повече години със средно и по-високо образование	%	НСИ	Годишно	52,1	55,6
	Равнище на средната годишна работна	Лв.	НСИ	Годишно	6 114	6 814
Подобряване на териториалната устойчивост и свързаност	Население, свързано с обществена канализация	%	НСИ	Годишно	-	85
	Увеличаване на населението с подобрен транспортен достъп	%	НСИ, община Левски	Годишно	n/a	25
	Увеличаване на дела на	%	НСИ,	Годишно	n/a	25

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

	домакинствата с достъп до интернет		община Левски			
ИНДИКАТОРИ ЗА РЕЗУЛТАТ						
Приоритет	Индикатор	Мярка	Източник на информация	Период на отчитане	Базова стойност	Целева стойност
1. Развитие на местната икономика и селско стопанство	Приходи от продажби на МСП	хил. лв.	НСИ	Годишно	153 236	181 236
	Модернизирани и технологично обновени предприятия	бр.	НСИ, ИСУН	Годишно	0	10
	Увеличение на инвестициите в ДМА	%	НСИ	Годишно	n/a	20
	Реализирани проекти за подкрепа на стартиращи предприятия	бр.	ИСУН	Годишно	n/a	5
	Увеличение на относителния дял на заетите лица в микро, малките и средни предприятия спрямо общия брой на заетите лица на възраст 15 и повече години в общината	%	НСИ, Бюро по труда	Годишно	n/a	15
	Новосъздадени бизнесзони	бр.	община	Годишно	0	1

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

		Левски			
Новосъздадени кълстери	бр.	община Левски	Годишно	0	1
Увеличаване площта на обработваемите земи (% от общия обем обработваема площ)	%	община Левски	Годишно	n/a	20
Реализирани проекти по Програмата за развитие на селските райони за отглеждане на нови продукти в земеделието	бр.	МЗХ	Годишно	n/a	10
Реализирани проекти по Програмата за развитие на селските райони за създаване на стопанства от млади фермери	бр.	МЗХ	Годишно	n/a	10
Реализирани проекти по Програмата за развитие на селските райони за модернизиране и реструктуриране на земеделски стопанства	бр.	МЗХ	Годишно	n/a	15
Изграждане на земеделско тържище/борса	бр.	община Левски	Годишно	n/a	1
Нарастване на средствата за подслон и местата за настаняване	%	НСИ, община Левски	Годишно	n/a	10

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

	Нарастване на приходите от нощувки в средствата за подслон и местата за настаняване	%	НСИ	Годишно	n/a	15
	Участия в туристически борси и изложения	бр.	община Левски	Годишно	0	4
	Новосъздадени и/или маркетирани туристически дестинации	бр.	ИСУН, община Левски	Годишно	0	1
	Новосъздадени и/или подобрени туристически атракции	бр.	ИСУН, община Левски	Годишно	0	2
	Новосъздадени и/или маркетирани туристически продукти	бр.	ИСУН, община Левски	Годишно	0	2
2. Развитие на местната техническа инфраструктура в съответствие с устойчиво развитие на околната среда	Дължина на рехабилитираните/реконструирани пътища с регионално и местно значение	км	община Левски	Годишно	n/a	50
	Изградени центрове за достъп до интернет в селата	бр.	община Левски	Годишно	n/a	10
	Разширена и реконструирана ВиК мрежа (в % от общата дължина)	%	община Левски, ИСУН	Годишно	n/a	40
	Дял на населението,	%	НСИ	Годишно	n/a	65

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

	свързано с ПСОВ					
	Реализирани проекти по ОПОС и ПРСР за изграждане и реконструкция на ВиК инфраструктура	бр.	ИСУН, МЗХ	Годишно	n/a	3
	Създадени/обновени зелени площи (% от зелените площи)	%	община Левски, ИСУН	Годишно	n/a	25
	Рехабилитирана/реконструирана улична мрежа (% от общата улична мрежа)	%	община Левски	Годишно	n/a	40
	Реализирани проекти за предотвратяване и превантивна защита от природни бедствия	бр.	община Левски	Годишно	n/a	2
	Реализирани проекти по ОПОС за опазване и възстановяване на биоразнообразието	бр.	ИСУН	Годишно	n/a	2
	Изградени системи за ранно предупреждение за възникващи опасности от наводнения, пожари, активирани на свлачищни райони	бр.	община Левски	Годишно	n/a	1
3. Развитие на човешките ресурси и	Рехабилитирани образователни заведения	бр.	ИСУН, община	Годишно	n/a	6

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

подобряване достъпа до основни публични услуги			Левски			
	Рехабилитирани и/или новоизградени здравни заведения и заведения за социални услуги	бр.	ИСУН, община Левски	Годишно	n/a	2
	Реконструирани сгради и обекти на културата, читалища	бр.	ИСУН, община Левски	Годишно	n/a	6
	Изградени и реконструирани обекти на инфраструктурата за професионален спорт и спорт в свободното време	бр.	ИСУН, община Левски	Годишно	n/a	2
	Реализирани проекти за подобряване на енергийната ефективност на жилищни и публични сгради	бр.	ИСУН, община Левски	Годишно	n/a	5
	Нови фирми, започнали своята дейност	бр.	НСИ, община Левски	Годишно	n/a	40
	Курсове за професионална квалификация и преквалификация на безработни	бр.	Бюро по труда	Годишно	n/a	12
	Лица, включени в образование и обучение за придобиване на	бр.	Бюро по труда	Годишно	n/a	250

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

	компетентности в съответствие с пазара на труда /в % от населението в трудовоактивна възраст/					
	Нарастване на средната годишна работна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение	%	НСИ	Годишно	n/a	15%
	Намаляване броя на преждевременно напускащите училище	%	НСИ	Годишно	n/a	5%
	Реализирани проекти/сключени договори по Оперативните програми, съфинасирани от ЕСИФ на ЕС	бр.	ИСУН, МЗХ	Годишно	n/a	50
	Реализирани проекти/сключени договори по програмата за трансгранично сътрудничество България-Румъния	бр.	община Левски, МРР	Годишно	n/a	2
	Служители, преминали обучение за развитие на уменията за управление на проекти, финансов контрол и прилагане на интегрирани системи за развитие	бр.	община Левски	Годишно	n/a	35

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

	Новосъздадени ПЧП	бр.	община Левски	Годишно	n/a	6
	Реализирани проекти за осигуряване на административното обслужване на гражданите и бизнеса по електронен ПЪТ	бр.	община Левски	Годишно	n/a	3

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване процесите по стратегическо планиране и механизмите за неговото наблюдение и контрол в община Левски”, Договор за БФП № 13-13-30 от 30.10.2013 г.. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд